

INUIT ATAQATIGIIT

Inatsisartuni

15. august 2018

EM 2018/41

Hermed fremsættes følgende beslutningsforslag i henhold til § 33 i Forretningsordenen for Inatsisartut:

Forslag til Inatsisartutbeslutning om, at der skal afholdes folkeafstemning om, hvorvidt der skal kunne udvindes uran eller andre radioaktive mineraler, være det som biprodukt eller som hovedprodukt, samt at der igangsættes en saglig, objektiv og neutral informationsproces, således at befolkningen inden folkeafstemningen får informeret indsigt.

(Inuit Ataqatigiits inatsisartutgruppe)

Begrundelse:

Da Inatsisartut i 2013 med 16 stemmer ophævede o-tolerancen for udvinding af radioaktive stofferⁱ, sagde Inuit Ataqatigiit som det sidste i sin udtalelse:

- I dag er befolkningen her delte omkring dette område, spørgsmålet har splittet befolkningen.
- Den politiske verden her er delte omkring dette område, spørgsmålet har splittet politikerne.

Hvis nogen dengang har troet, at denne uenighed blandt befolkningen efterhånden ville blive mindre, så kan vi i dag konstatere, at dette ikke er tilfældet og aldrig vil blive det. Der hersker en utryghed blandt befolkningen, og allermest i de berørte områder. Den splittelse, der nævnes her, bliver stadig større, og mange er bekymrede.

Vi kan ikke fra Inuit Ataqatigiit blot se på, at man overser denne utryghed blandt befolkningen, som beslutningstagerne er vidende om, og må have forudset ikke ville stilne af med tiden. Vi kan ikke fra Inuit Ataqatigiit blot se på, at man vil beslutte de næste skridt hen over hovedet på borgerne.

Hvis man som udefrakommende vil opbygge en virksomhed, som vil have så stor en indflydelse på borgernes tilværelse og tryghed, og som mindst halvdelen af befolkningen frygter og er imod, må man være meget betænkelig.

Sverige har nu også i den seneste tid indført forbud mod udvinding, og bearbejdning af uran i Sverigeⁱⁱ. Det var et forslag fremsat af den svenske regering, og Riksdagen vedtog forslaget. Den nye lov blev indført d. 1. august 2018. Mens vi i Grønland stadig debatterer en mulig udvinding af radioaktive råstoffer, indfører skandinaviske regeringer forbud mod uran. Det er en fantastisk udvikling, som vi også her i Grønland bør kunne følge. I det mindste spørge den grønlandske befolkning til råds.

Da befolkningen her i tryghed bør være med i denne udvikling, må den ikke føle sig forbigået ved så store ændringer for samfundet. Hvis vi skal skabe tryghed, må vi én gang for alle have en folkeafstemning. Befolkningen må høres om, hvad der skal ske med den dør, der blev åbnet for uranudvinding den 24. oktober 2013. Hvis befolkningerne føler sig forbigået, kan den blot se til, at

det land, som deres børn skal overtage, bliver ødelagt, og mange mennesker vil få en oplevelse, som de altid vil begræde.

I november 2014 fremgik det af HS analyses undersøgelse, at 71 % af borgerne ønskede en folkeafstemningⁱⁱⁱ. Det var et markant flertal for en folkeafstemning, for folk kan tænke og ved, at utrygheden blot vil vokse, hvis ikke det sker, og at der vil være stor utryghed, såfremt der bliver åbnet en mine.

FN's special rapporteur for menneskerettigheder og farligt affald, Baskut Tuncak, har efter sit besøg i Grønland skrevet en rapport, hvori han blandt andet kommenterer Grønlands situation i forhold til de fremtidige planer om at føre minedrift i Kuannersuit^{iv}. Han har bl.a. kritiseret beliggenheden som værende for tæt på beboelsesområde, samt at høringsprocessen er utilstrækkelig, og fristen for kort. Vi kan simpelthen ikke tillade os at overhøre FN's kritiske røst.

Dette kan vi fra Inuit Ataqatiits side ikke overhøre, og vil ikke stiltiende acceptere det. Vi vil gøre som en stor del af befolkningen og protestere. Hvis man er imod ting, der sker, hjælper det ikke, at man blot tier stille. Befolkningen bør høres gennem en folkeafstemning.

Økonomiske og administrative konsekvenser for det offentlige:

En folkeafstemning koster omkring 2 mio. kr.^v

Økonomiske og administrative konsekvenser for det private:

Ingen

Økonomiske og administrative konsekvenser for borgerne:

Ingen

ⁱ EM 2013/106

ⁱⁱ Link: https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/arende/betankande/forbud-mot-utvinning-av-uran_H501NU13

ⁱⁱⁱ Link: <https://en.calameo.com/read/0007751947cfc9a7ff61b>

^{iv} Link: <https://www.ohchr.org/EN/NewsEvents/Pages/DisplayNews.aspx?NewsID=22231&LangID=E>

^v Naalakkersuisut har i sin besvarelse af § 37 spørgsmål nr. 43/2016 oplyst, at seneste folkeafstemning (i 2008) kostede 2 millioner, hvoraf 500.000 kr. blev brugt til selve afholdelsen af folkeafstemningen, mens de resterende 1.5 millioner kr. blev anvendt til folkeoplysning forud for folkeafstemningen.